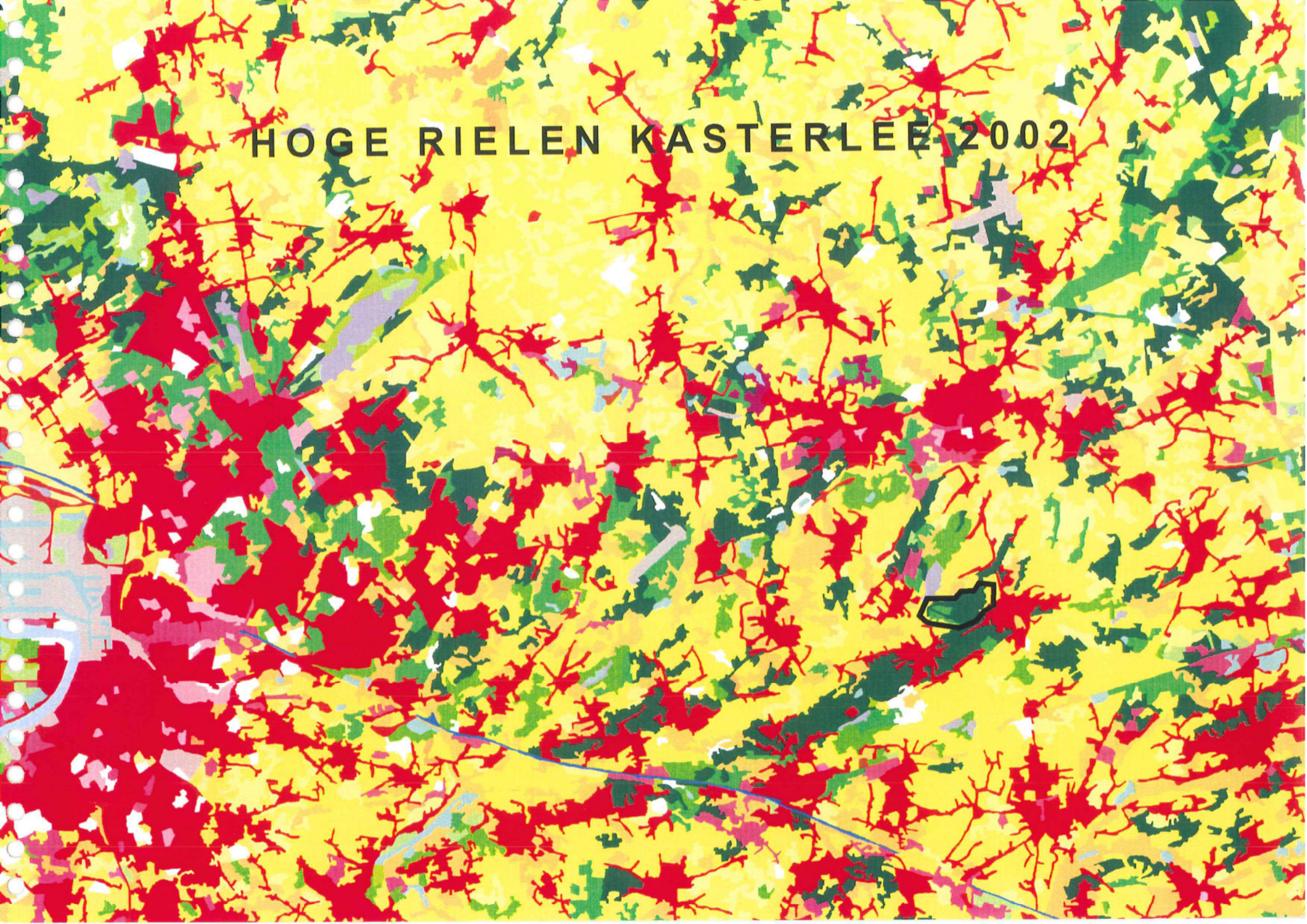

HOGE RIELEN KASTERLEE 2002

MASTERPLAN JEUGDCENTRUM DE HOGE RIELEN KASTERLEE

XAVEER DE GEYTER ARCHITECTEN
SAINCTELETESQUARE 12, 1000 BRUSSEL
T +32-2-2188886 F +32-2-2188887
EMAIL: xdg@online.be

12 / 01 / 2002

Xaveer De Geyter, Freek Persyn, David Schmitz

Observaties

Het gebied functioneert als een bijna autonome enclave : het is gericht op een specifiek publiek, het is omheind en de relaties met de omgeving zijn gecontroleerd; gebruik door een ander publiek wordt enkel getolereerd.

Landschappelijk zijn de Hoge Rielen minder autonoom : ze bestaan uit een stuk bos zoals er over de hele Kempen vlekken bos verspreid liggen. Samen met vlekken landbouwgrond en vlekken bebouwing vormen deze een min of meer continu patroon.

Meer en meer van die aangeplante dennenbossen krijgen een recreatieve functie gericht op een specifieke doelgroep of worden omgedoopt tot mini-natuurgebied : in de onmiddellijke omgeving zijn er ook nog het Provinciaal Domein, het Poelheide sportcomplex, Bobbejaanland, verschillende campings en natuurreservaten. Daarnaast zijn De Hoge Rielen één van drie gebieden in de omgeving die ingericht werden als munitiedepot, met het typisch gespreide bebouwingspatroon. Het domein is niet herkenbaar als zelfstandig element.

De natuur is kunstmatig en van recente makelij : tot amper anderhalve eeuw geleden bestond de omgeving uit veel grootschaliger stukken moeras en heidegrond, afgewisseld met landbouwgrond en dorpskernen.

De architectuur daarentegen heeft iets natuurlijks : ze is elementair, repetitief, archetypisch en vergroeid met de omgeving.

Terwijl de natuur iets generisch heeft, is het de architectuur die het domein zijn grootste kwaliteit geeft, namelijk de bijna wetenschappelijke spreiding van de bebouwing. Precies de sprawl die vaak nefast is als bebouwingspatroon, vormt hier de kracht.

De meer recente concentratie van functies bij de ingang, in het noord-westelijke deel van het gebied werken die sterkte tegen. Het gebied wordt daardoor verdeeld in een 'verstedelijkt', westelijk deel en een ongerept, oostelijk deel.

Zo krachtig als de repetitie van gebouwen werkt voor het hele gebied, zo saai is de manier waarop de gebouwen gebruikt worden in hun context. Uit de ombouw van sommige loodsen blijkt dat ze eerder als een probleem gezien worden voor de huidige werking dan als katalysator. Ze lijken een verscheiden gebruik van het gebied in de weg te staan.

Opties

Een ontwikkelingsstrategie voor de Hoge Rielen moet uitspraken doen over verschillende schaalnivo's; aan deze die in de projectdefinitie genoemd zijn willen we hier de schaal van de ruimere omgeving toevoegen. Want het is duidelijk dat een deel van het Kempense landschap dat eerder op puur economische gronden aangeplant is, vandaag evolueert naar een samengaan van recreatie en nieuwe natuurontwikkeling : naar supernatuur waarin bijgestuurd wordt. Alleen voltrekt de trend zich binnen de bestaande enclaves, dus zonder samenhang en vormeloos. De overheid als beheerder van verschillende gebieden kan zich hierin als een pionier opstellen.

We stellen drie schaalnivo's voor :

1. de schaal van de omgeving van de Hoge Rielen; daarin zit een visie vervat die doorgetrokken kan worden naar de evolutie van de Kempen als regio.
2. de schaal van de Hoge Rielen zelf : opties op landschappelijk/ stedenbouwkundig gebied zowel als op architecturaal vlak.
3. plaatselijke ingrepen , vooral op architecturaal en op inrichtingsvlak.

Binnen het gebied blijft de spreiding van de voorheen militaire bebouwing én van het bomentapijt het ordenend principe; de verdere uitbouw van de sanitaire units vallen ook binnen deze categorie. Recente ontwikkelingen als de concentratie van functies in de noordwesthoek en de verbouwingen en aanbouwen aan de loodsen worden stilaan weggeveegd. In de plaats daarvan moet variatie de leidraad zijn voor zowel de natuur als de loodsen.

Elke kunstinterventie heeft het artificiële van de natuur als onderwerp of het oer karakter van de loodsen.

Voorstellen

Voorstel 1 : DE KEMPEN : we stellen een netwerk voor dat de verschillende flarden bos en groene ruimten met elkaar verbindt; soms is het netwerk beperkt tot een pad en onzichtbaar, op andere plaatsen bestaat het uit monumentale ingrepen in het landschap. Het netwerk kan als een pendant gezien worden voor het bestaande stratennetwerk dat de flarden bebouwing met elkaar verbindt; de twee werken onafhankelijk van elkaar.

Voorstel 2 : DE HOGE RIELEN ALS SCHAKEL VAN EEN KETEN : ter plaatse van de Hoge Rielen neemt dit de vorm aan van een grote open ruimte die doorloopt naar het Provinciaal Domein, en die bestaande elementen als de plonsvijvers, het evenemententerrein en de sportvelden aan elkaar linkt. Deze ruimte, ingericht als heidelandschap, geeft de Hoge Rielen een nieuw gezicht; ze 'plaatst' de enclave binnen het ruimere vlekkenpatroon en binnen de serie recreatieve ruimten.

Voorstel 3 : DE HOGE RIELEN GENERISCH : de perfecte 'sprawl' van de Hoge Rielen wordt hersteld door de concentratie van functies en meteen de recente verbouwingen rondom de ingang geleidelijk ongedaan te maken. Meer loodsen worden in gebruik genomen, het gebruik zelf wordt meer gediversifieerd.

Voorstel 4 : DE HOGE RIELEN SPECIFIEK : de verscheidenheid in het gebied wordt versterkt. Dat kan door uitdunning hier en verdichting elders van het bomenbestand, door meerdere ingangen te maken voor verschillende doeleinden, door uitdunning van het stratennetwerk, door spontane natuur naast artificiële ingrepen te stellen en door plaatselijke vormen van 'inrichting'.

Voorstel 5 : OORSPRONKELIJKE LOODSEN : ook het seriële aspect van de militaire bebouwing wordt versterkt door te variëren. De typologie van de loods is constant; de thema's voor variatie zijn de bouwtechnische elementenopbouw (skelet, invulwanden, dak, opengaande delen, vloer), de materialen en de onmiddellijke buitenomgeving. Ook een grotere variatie in mogelijk gebruik wordt hierdoor gegarandeerd.

Voorstel 6 : TOEGEVOEGDE BEBOUWING : de meer recente aanbouwen en verbouwingen worden geleidelijk ongedaan gemaakt en vervangen door ingrepen zoals in voorstel 5.

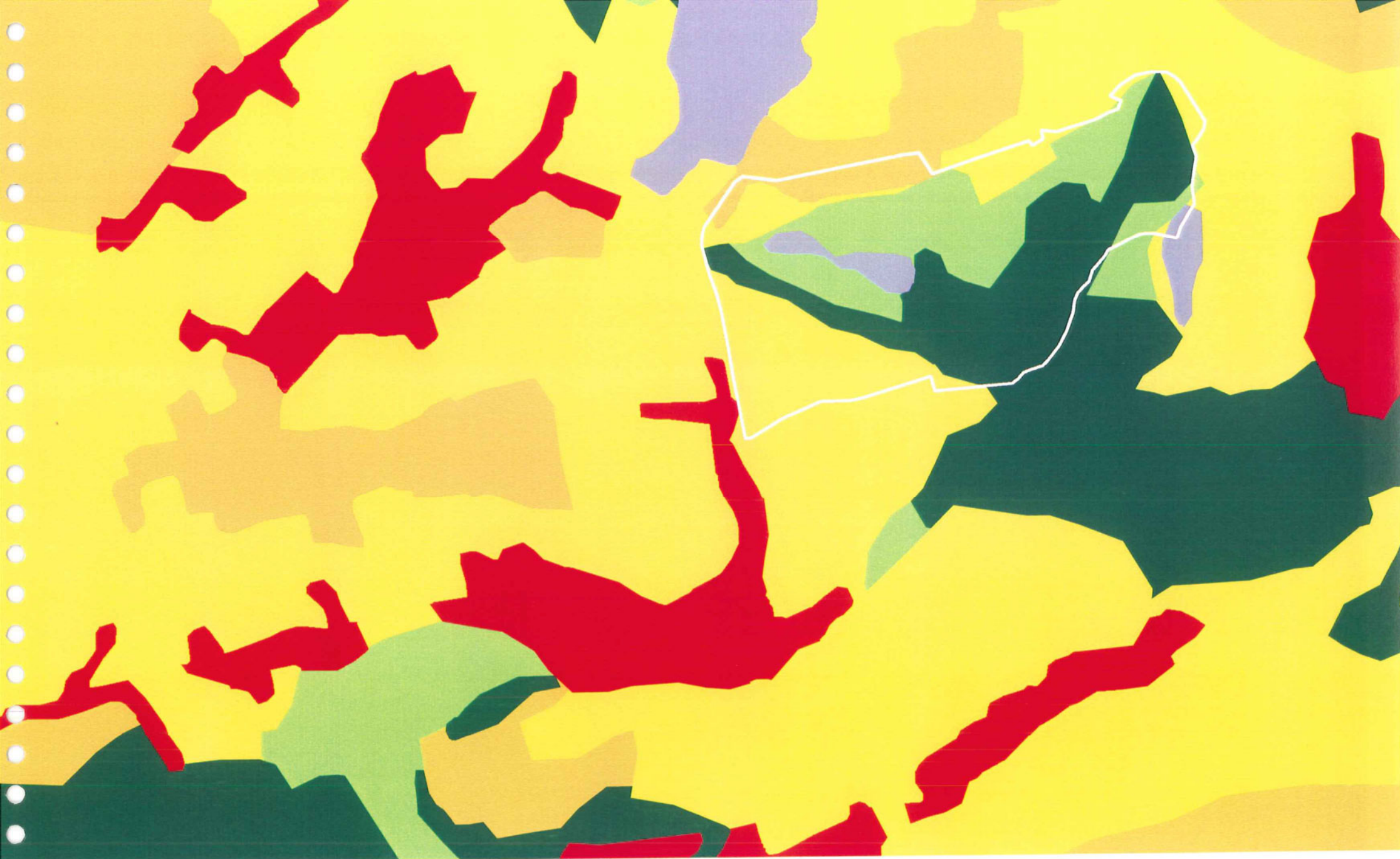
discontinue bebouwing
naaldbossen
gemengde bossen
heide en struikgewas

niet geïrrigeerd akkerland
weiland
landbouwareaal met complexe percelering
landbouwareaal met aanwezigheid van natuurlijke vegetatie

moeras

1777

discontinue bebouwing
naaldbossen
gemengde bossen
heide en struikgewas

niet geïrrigeerd akkerland
weiland
landbouwareaal met complexe percelering
landbouwareaal met aanwezigheid van natuurlijke vegetatie

moeras

1869

- discontinue bebouwing
- naaldbossen
- gemengde bossen
- heide en struikgewas

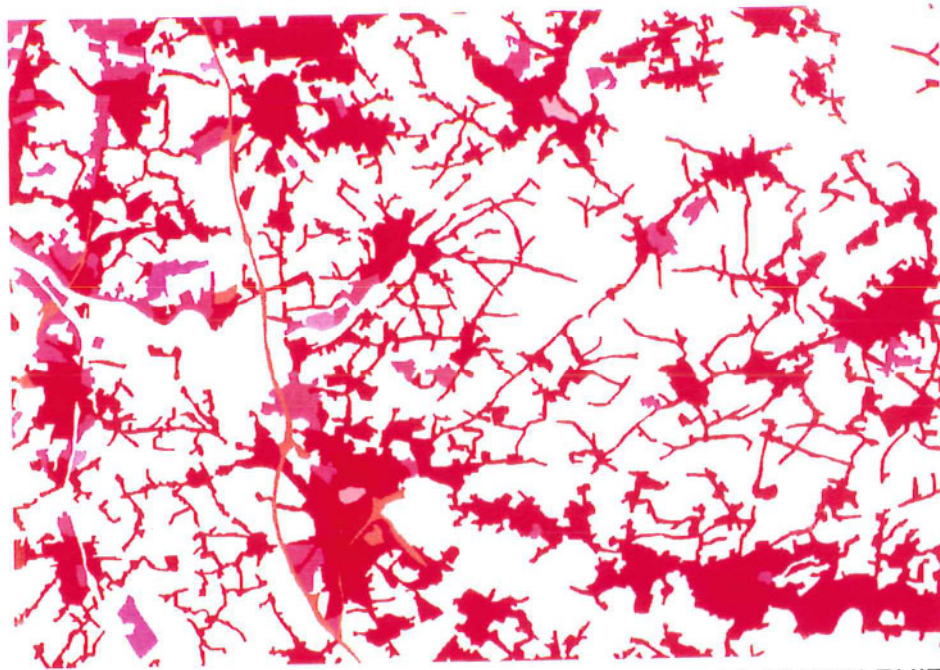
- niet geïrrigeerd akkerland
- weiland
- landbouwareaal met complexe percelering
- landbouwareaal met aanwezigheid van natuurlijke vegetatie

moeras

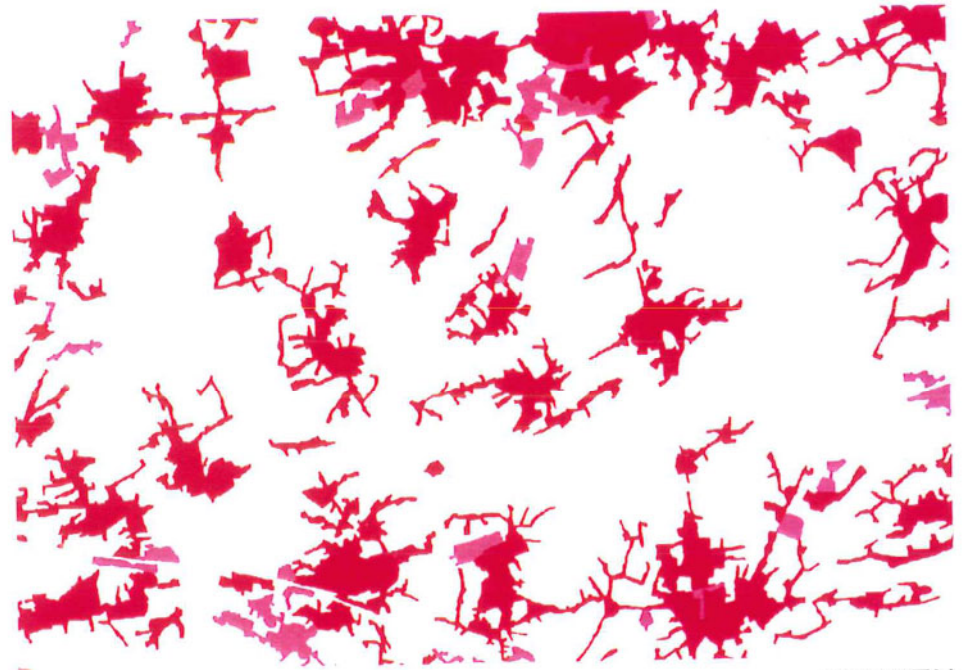
2000

	111 aaneengesloten bebouwing
	112 discontinue bebouwing
	121 industrie- of handelszones
	122 wegen en spoorwegen met bijhorende oppervlakken
	123 havengebieden
	124 luchthavens
	131 ontginningsplaatsen
	132 stortplaatsen
	133 constructieplaatsen
	141 groene stedelijke gebieden
	142 sport- en recreatiegebieden
	211 niet geïrrigeerd akkerland
	222 boomgaarden
	231 weiland
	242 landbouwareaal met complexe percelering
	243 landbouwareaal met aanwezigheid van natuurlijke vegetatie
	311 loofbossen
	312 naaldbossen
	313 gemengde bossen
	321 natuurlijk grasland
	322 heide en struikgewas
	324 overgangsbos
	331 strand, duinen, zandoppervlakken
	411 moeras
	412 veenmoeras
	421 zoutmoeras en schorren
	423 slikken
	444 niet geklasseerd
	511 waterlopen
	512 wateroppervlakken
	522 estuaria
	523 zee
	888 rest

LEGENDE KLEURKAARTEN

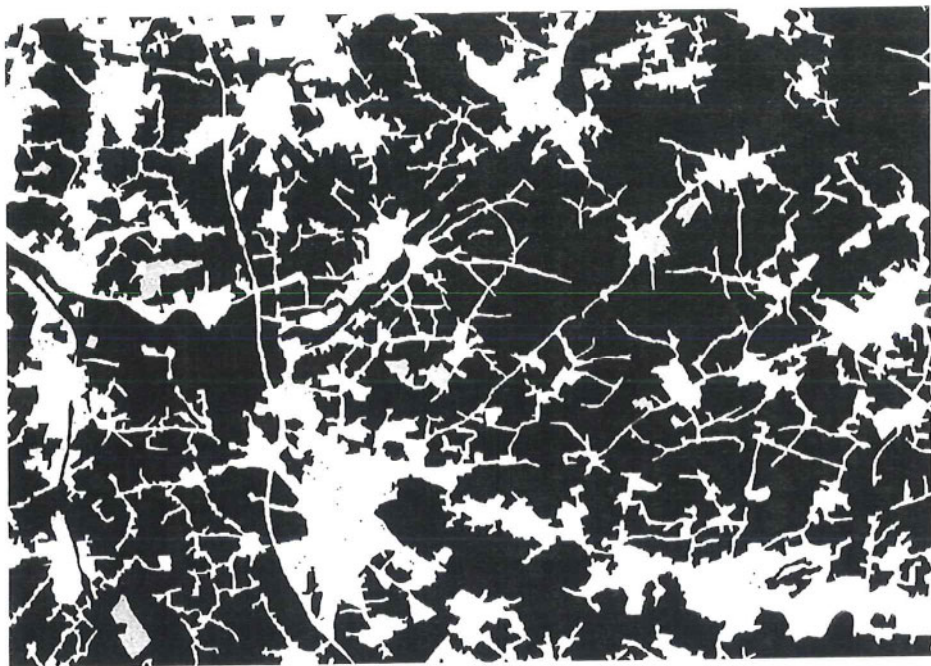

VLAAMSE RUIT

KEMPEN

BEBOUWINGSPATROON

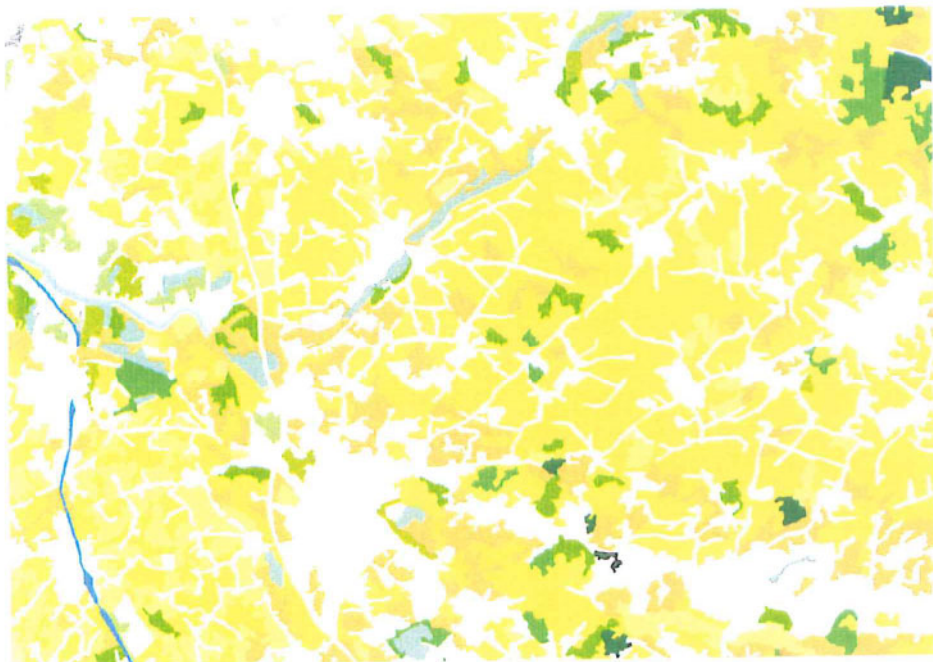

VLAAMSE RUIT

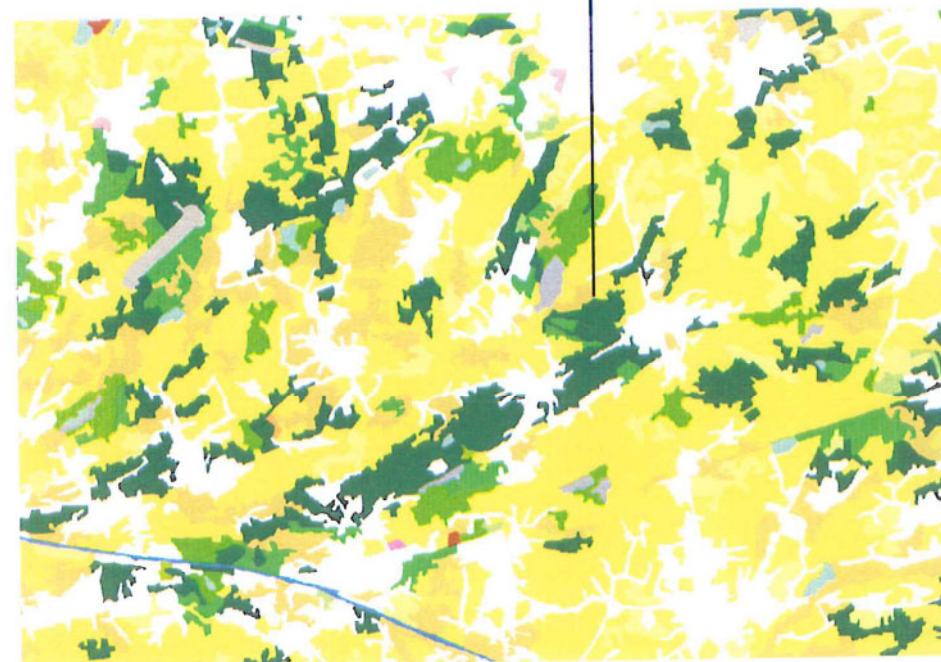

KEMPEN

PATROON NEGATIEVE RUIMTE

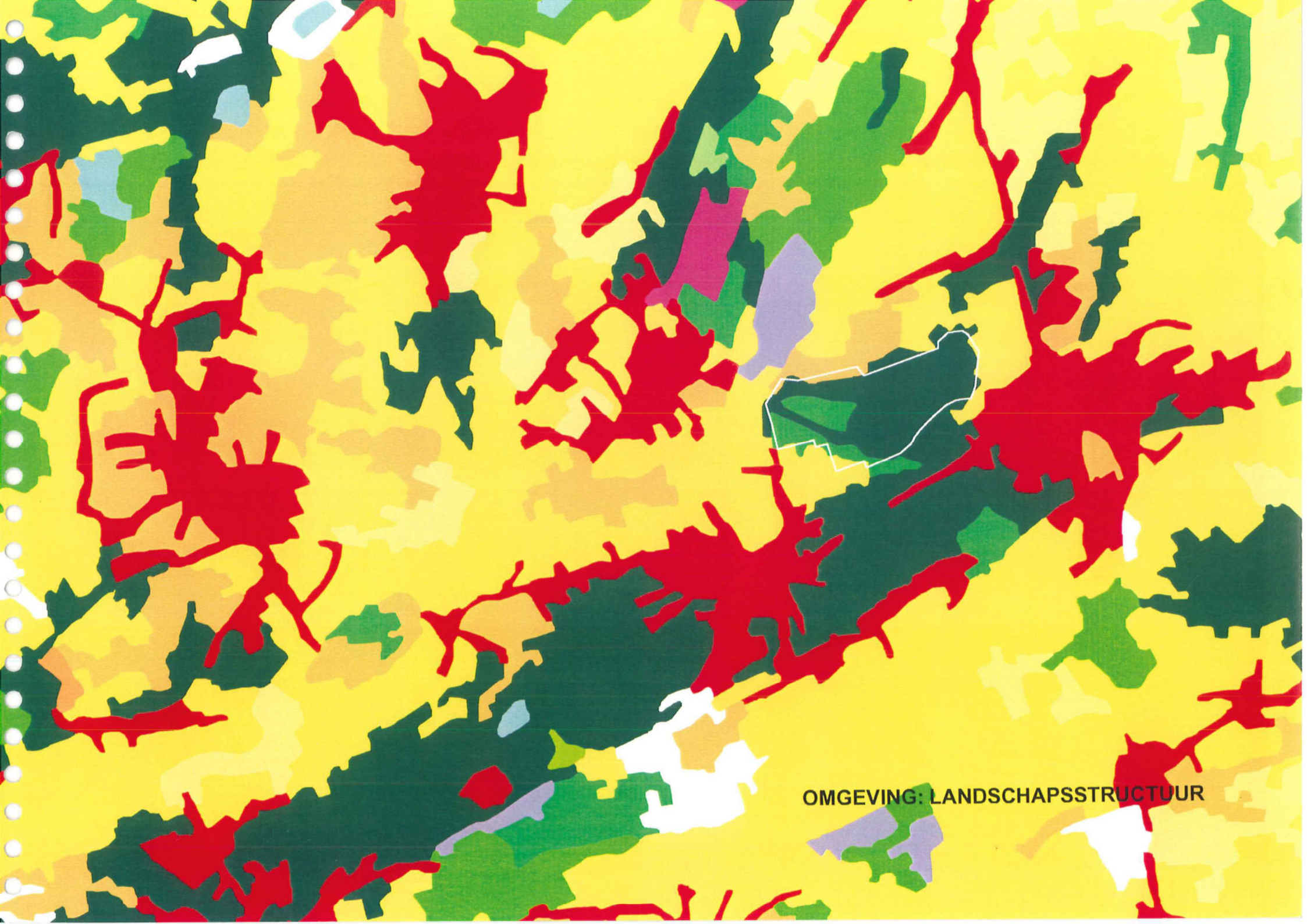

VLAAMSE RUIT

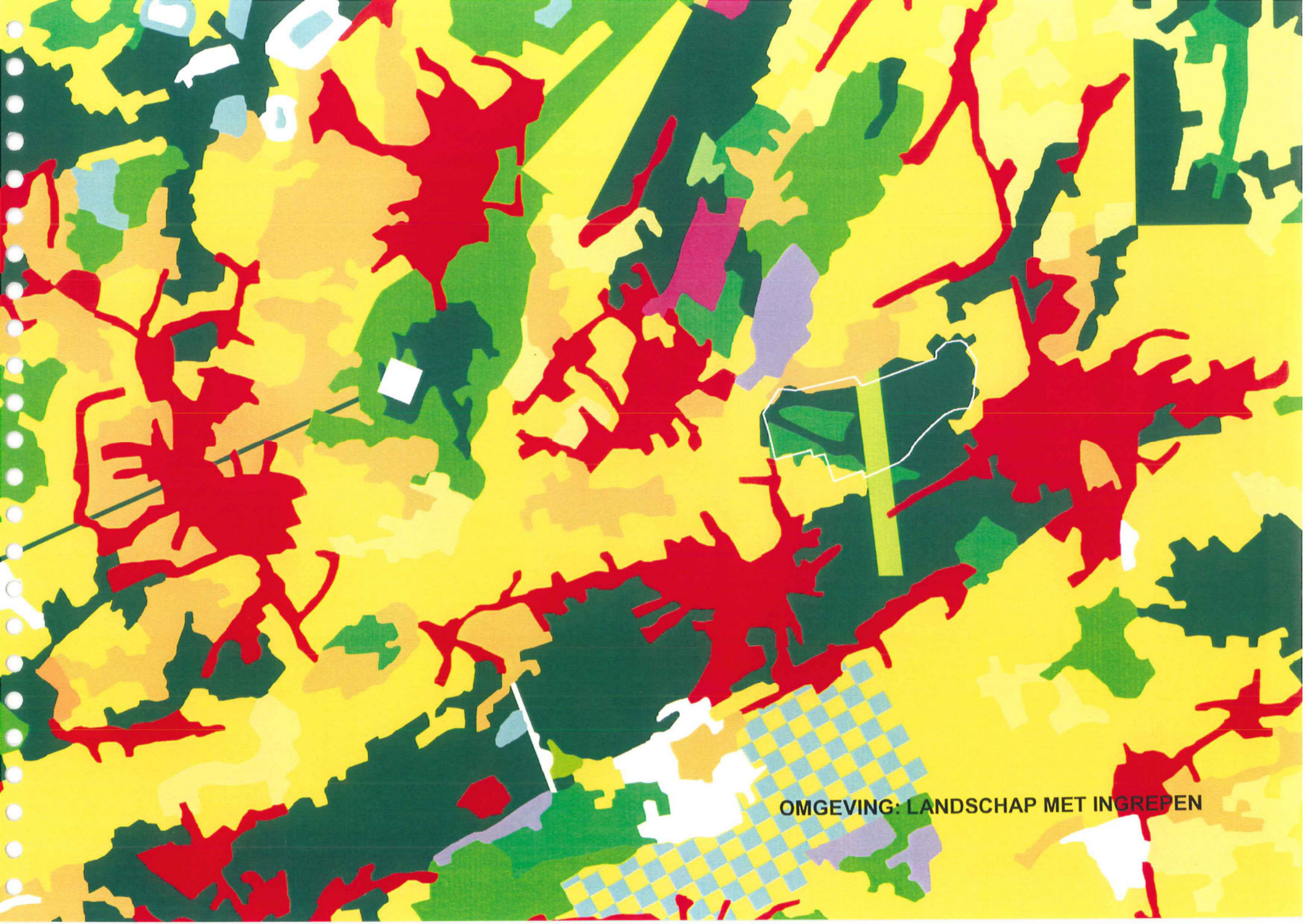
KEMPEN

SAMENSTELLING VAN HET LANDSCHAP

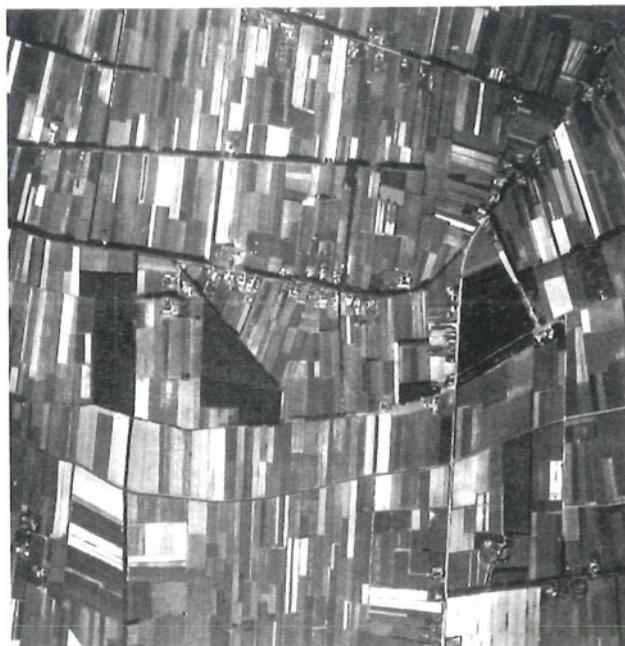

OMGEVING: LANDSCHAPSSTRUCTUUR

A conceptual landscape map with various colored regions and a dashed line. The map includes a large green area, a dark green area, a yellow area, a blue and white checkered area, and a purple area. A dashed line runs diagonally across the map. The text 'VOORSTEL LANDSCHAPSINGREPEN' is visible in the bottom left corner.

OMGEVING: LANDSCHAP MET INGEPEN

1 2
3 4

REFERENTIEBEELDEN LANDSCHAP

Landschap gedefinieerd door...

1. monumentaal wegennetwerk (Thierache)
2. grid van bomen en kavels (Meetjesland)
3. buitenkamers (Waasland)
4. monumentale open ruimtes (Tervuren)

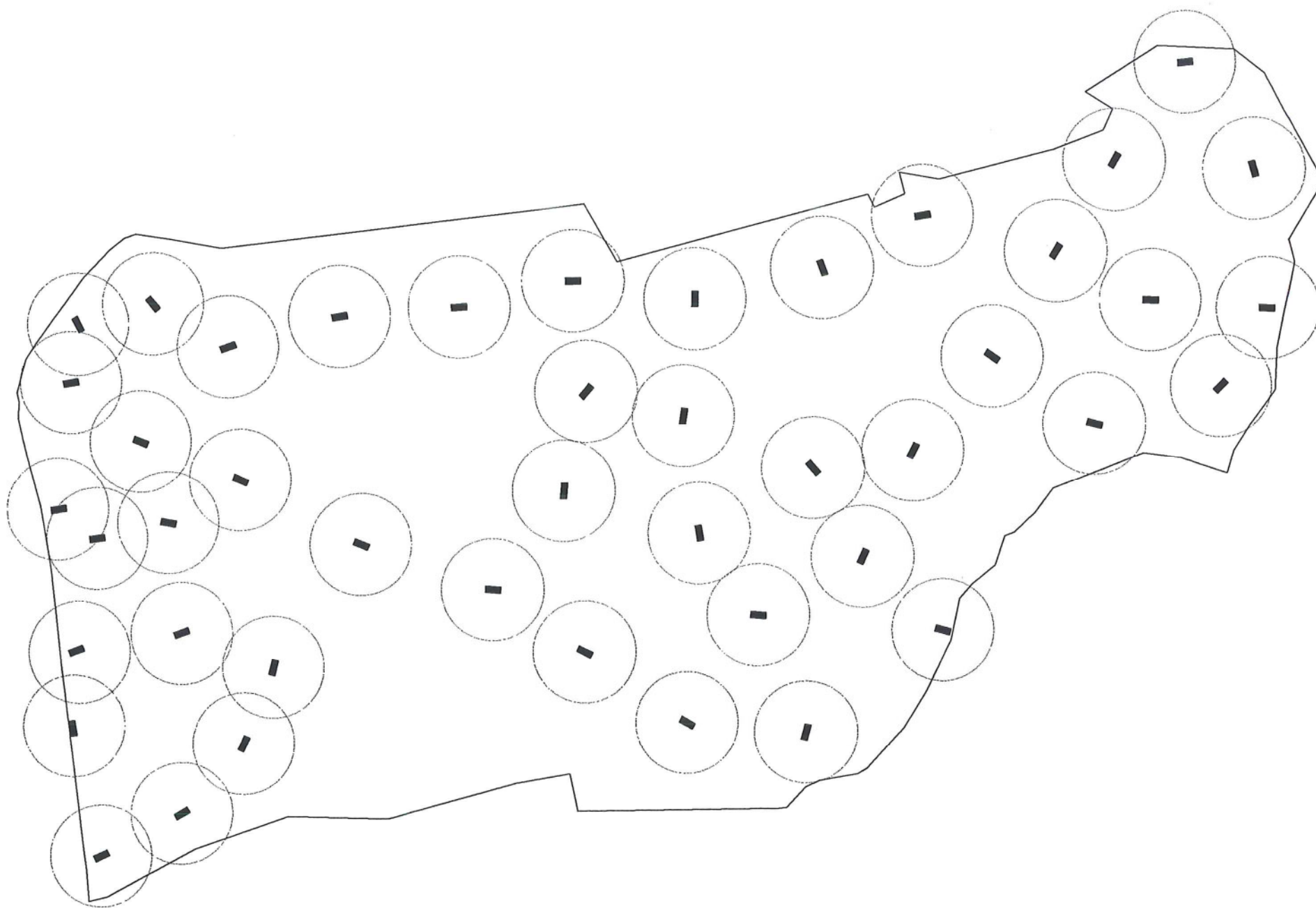
NETWERK VAN LANDSCHAPPEN

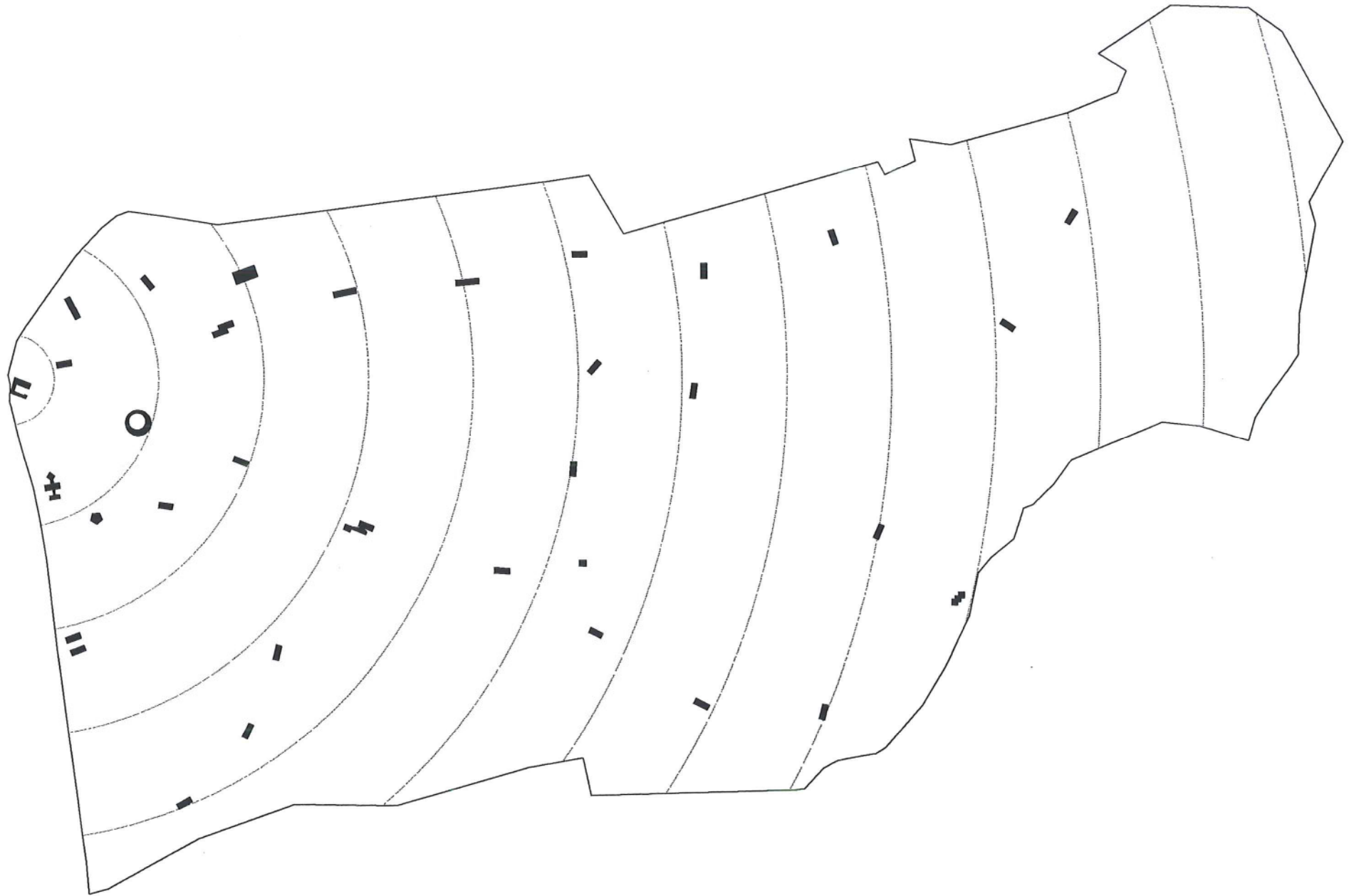
BESTAANDE INFRASTRUCTUUR (autowegen, kanaal, spoor, autosnelweg)

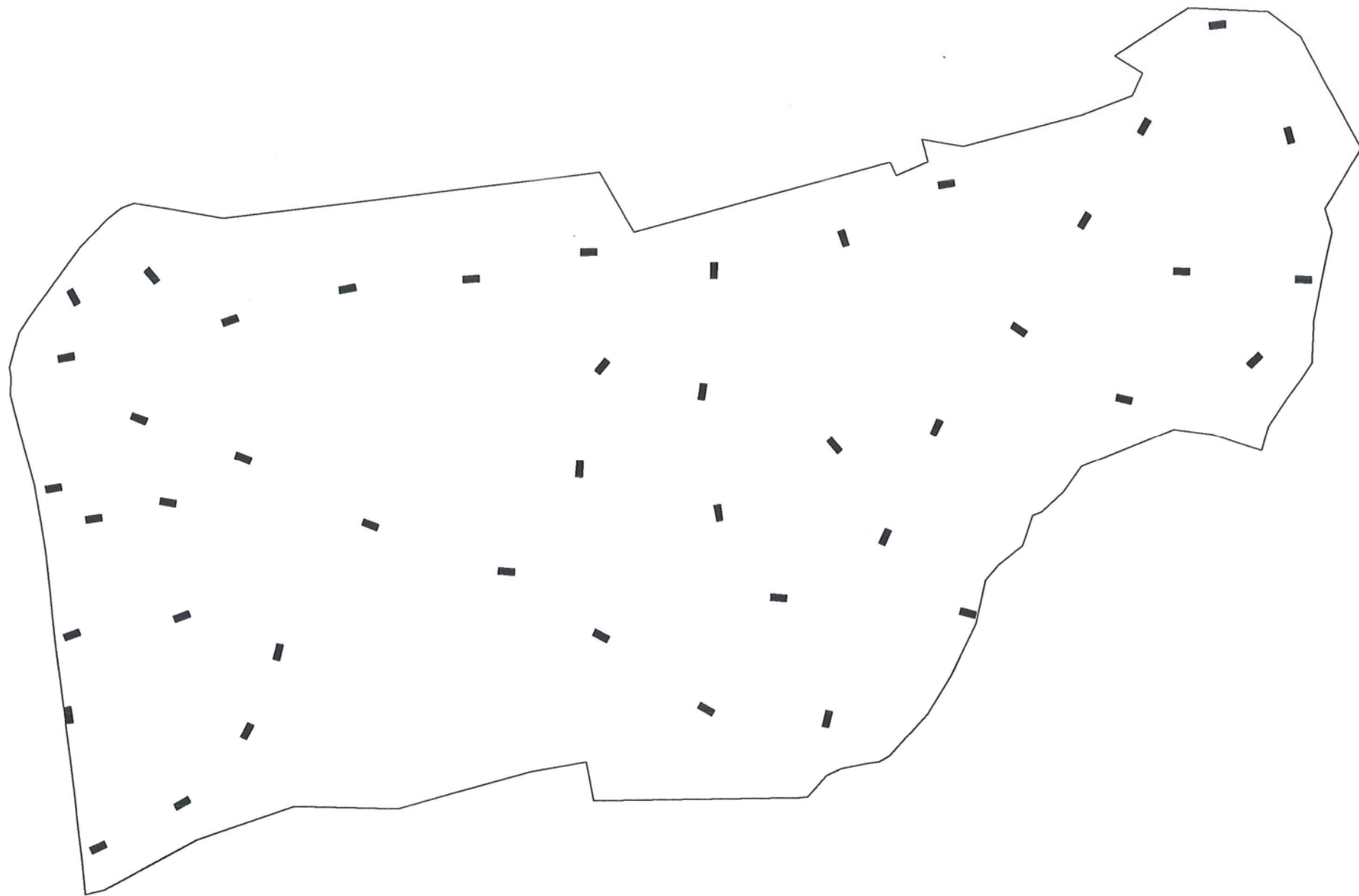
TOEVOEGING VAN PADENNETWERK

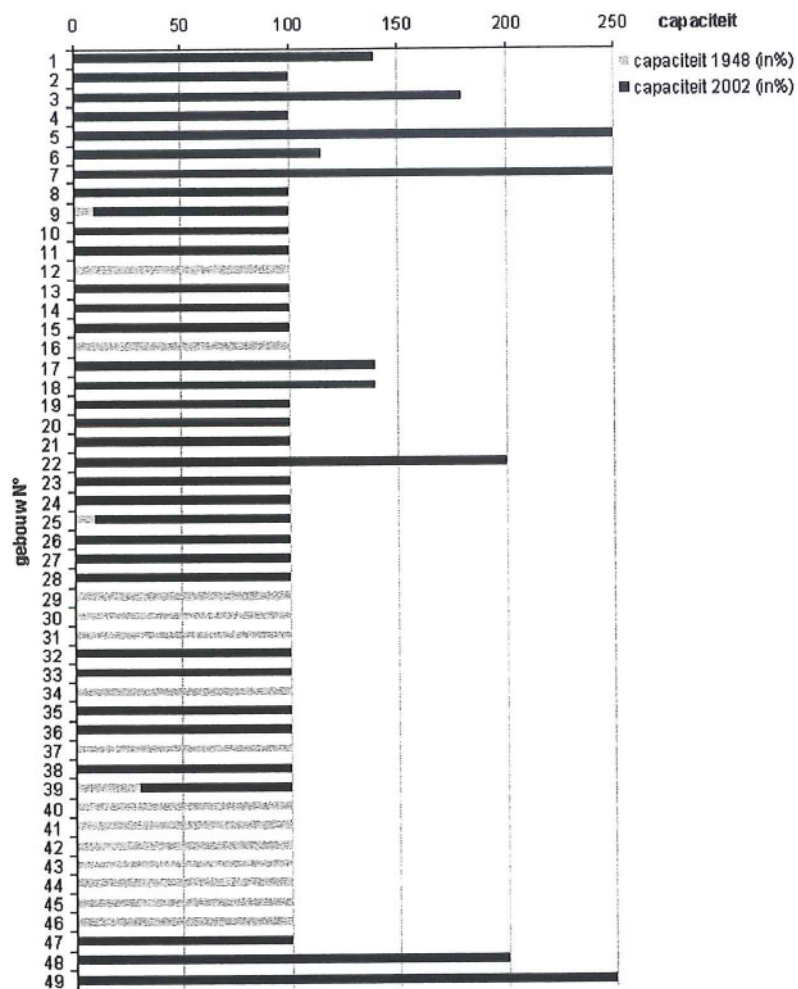
SITUATIE 1948: MILITAIR DOMEIN BAD3: GELIJKMATIGE SPREIDING VAN GEBOUWEN

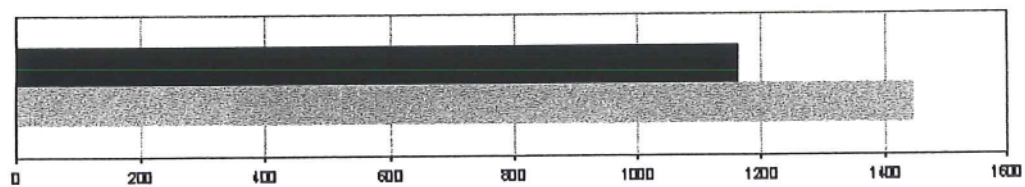
RECREATIECENTRUM HOGE RIELEN: CONCENTRATIE VAN FUNCTIES

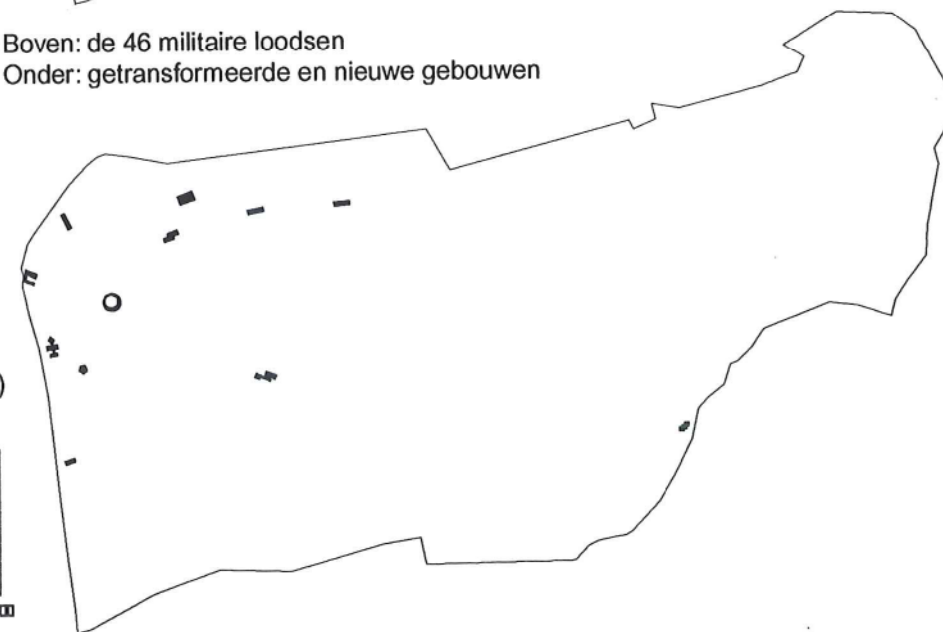
STEDEBOUWKUNDIG UITGANGSPUNT: PERFECTE 'SPRAWL'

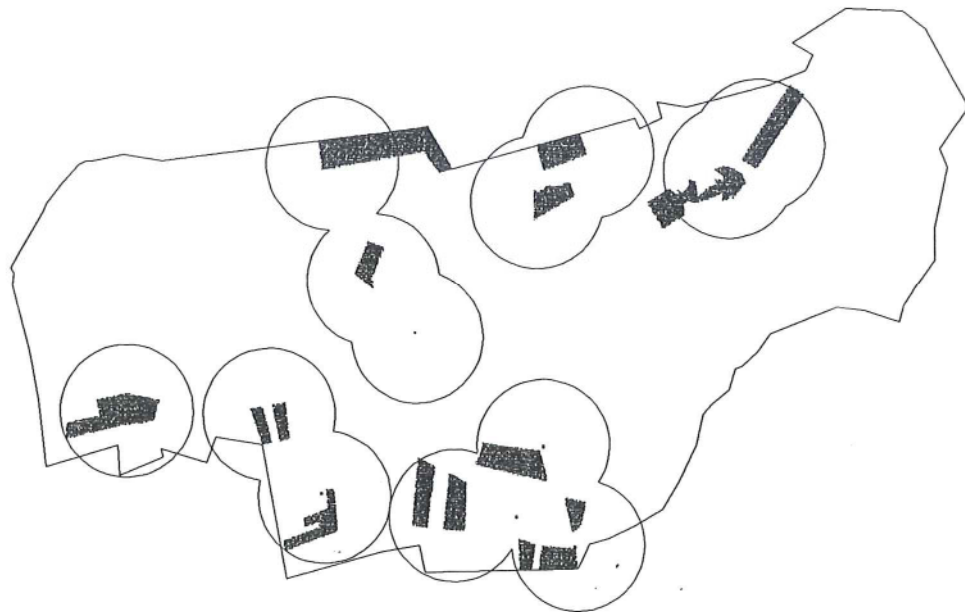
In zwart: het huidige, gebruikte gebouwenbestand in m² (zowel loodsen als nieuwbouw)
 In grijs: de capaciteit van de militaire loodsen in m²

Boven: de 46 militaire loodsen
 Onder: getransformeerde en nieuwe gebouwen

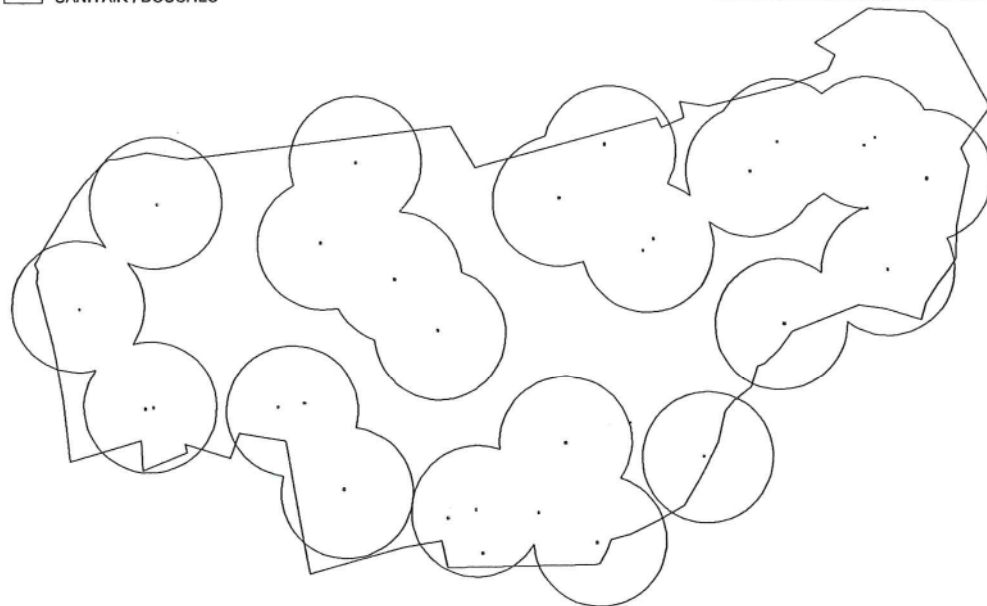

CAPACITEIT VAN SYSTEEM T.O.V. DE BESTAANDE INVULLING

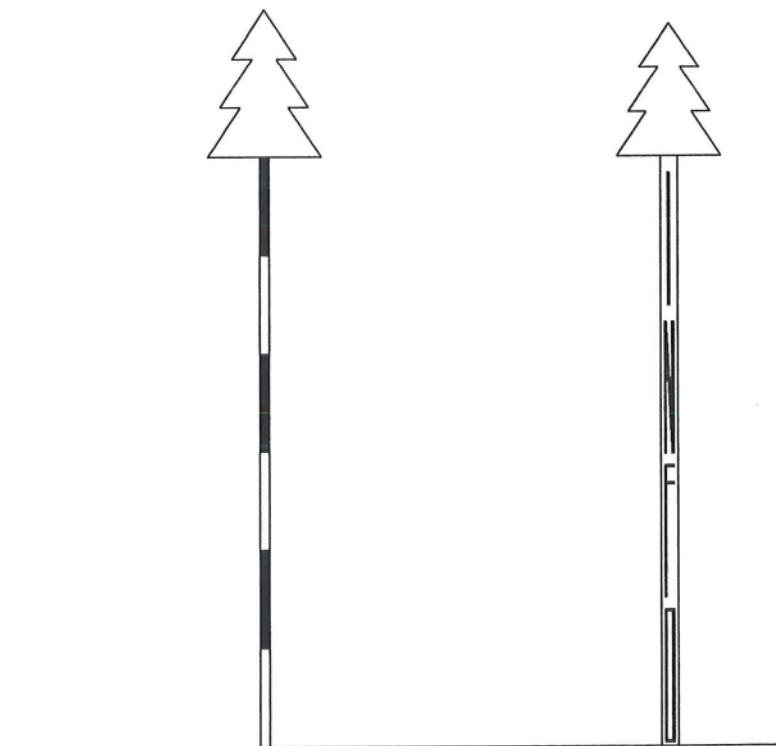
 KAMPEERTERREIN
 SANITAIR / DOUCHES

SPREIDING VAN
NUTSVOORZIENINGEN: BESTAAND

 KAMPEERTERREIN
 SANITAIR / DOUCHES

SPREIDING VAN
NUTSVOORZIENINGEN: VOORSTEL

ORIENTATIE

INFORMATIE

VERLICHTING

FIETSENSTALLING

ZOMERDOUCHE

DRINKBAAR WATER

LUIDSPREKER

KAMPEER- EN NUTSVORZIENINGEN

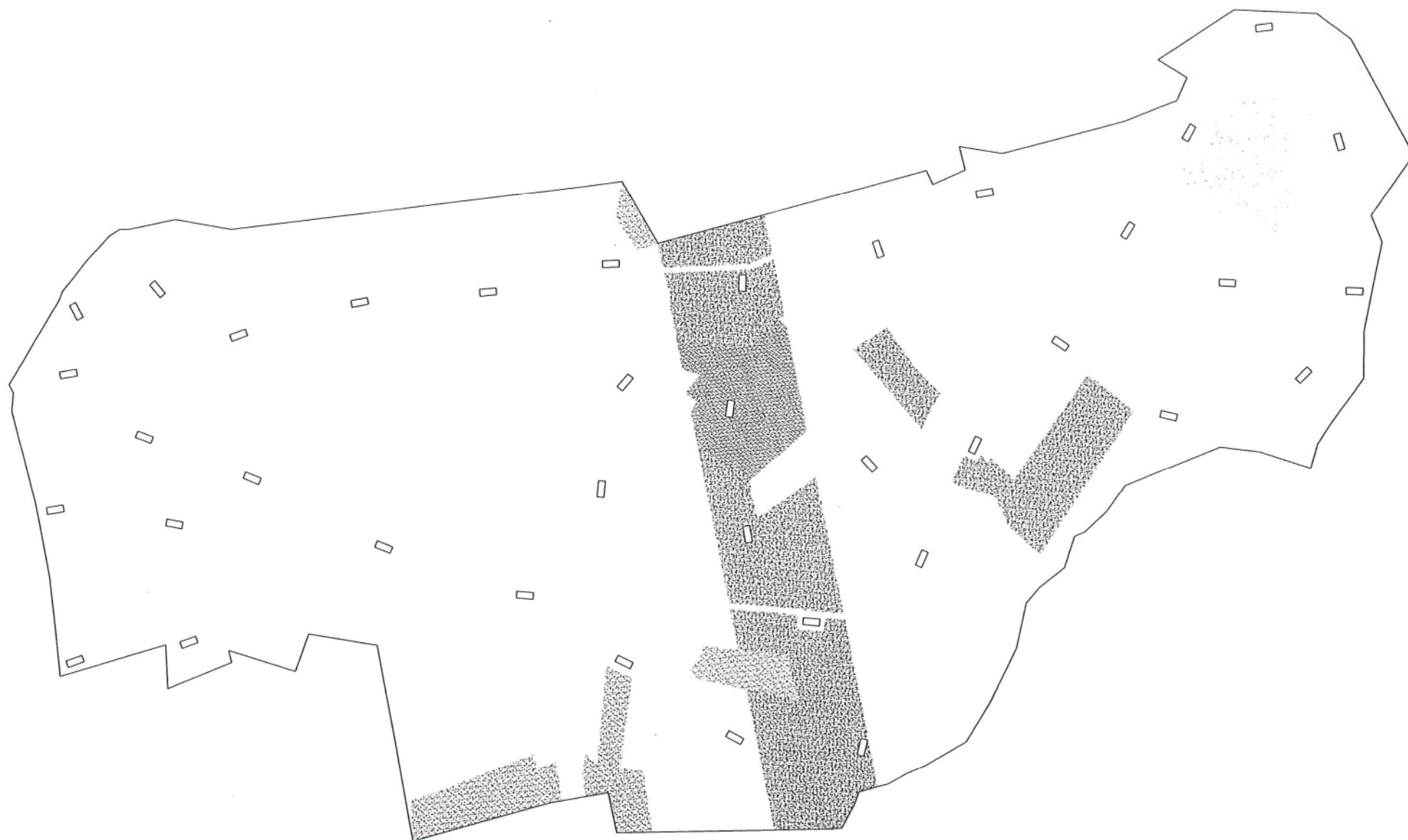
- DENNENBOS
- LOOFBOS
- GEMENGD LOOF- EN DENNENBOS
- HEIDE
- GRASLANDEN
- WATER

LANDSCHAPSSTRUCTUUR: BESTAANDE SITUATIE

- DENNENBOS
- LOOFBOS
- GEMENGD BOS
- HEIDE
- GRASLANDEN
- WATER

LANDSCHAPSSTRUCTUUR: VOORSTEL

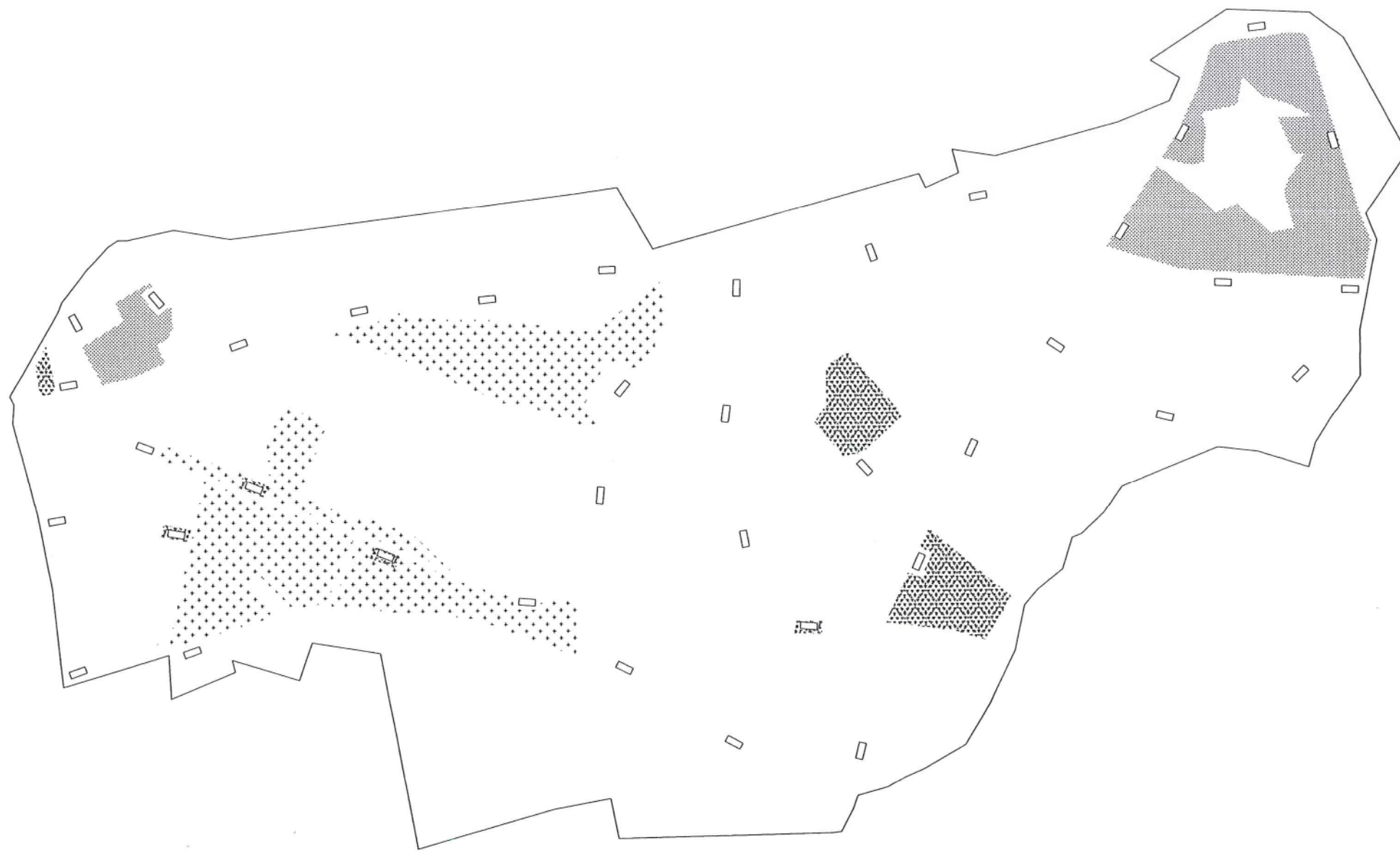

HEIDE

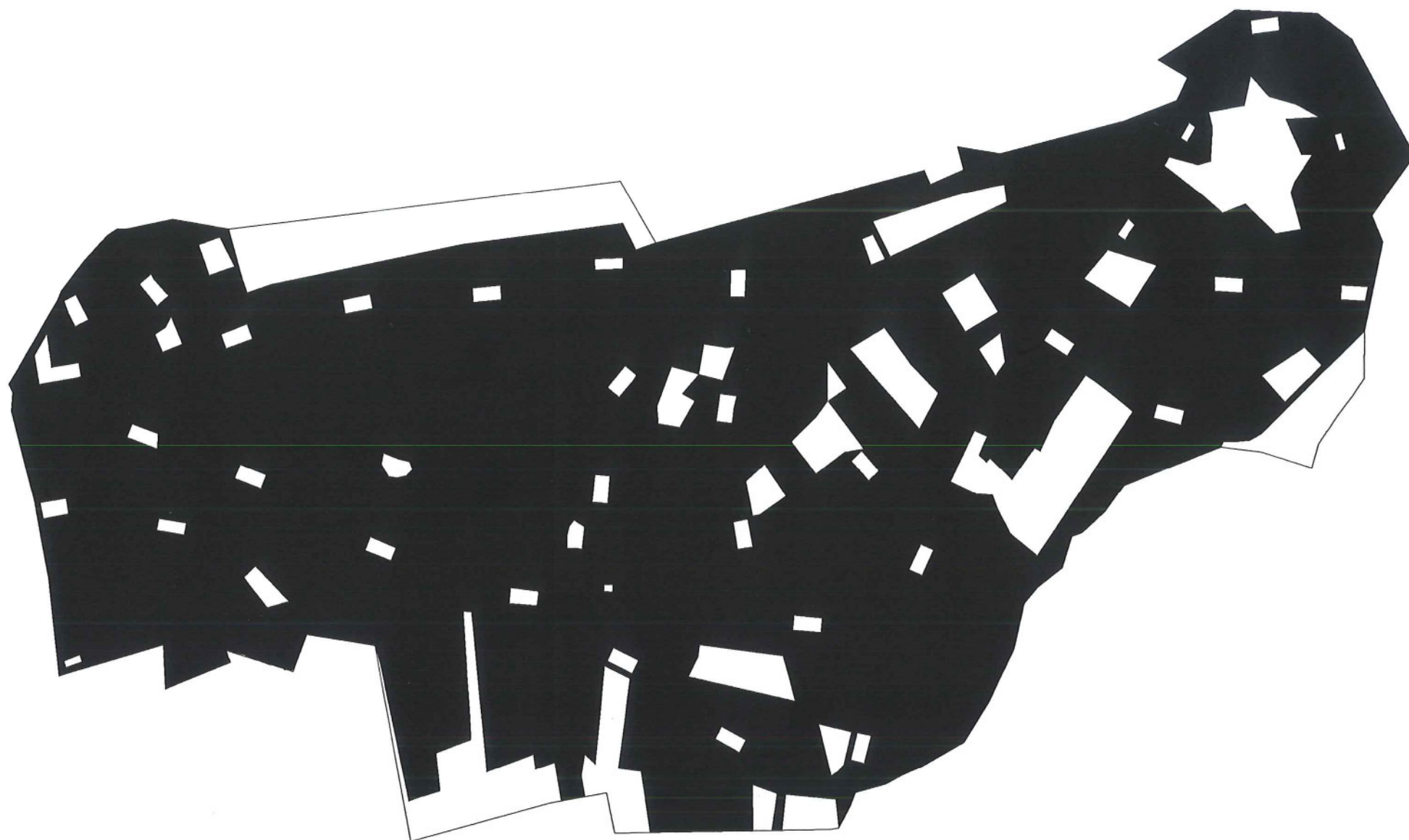

GRASLANDEN

VOORSTEL VOOR OPEN RUIMTES

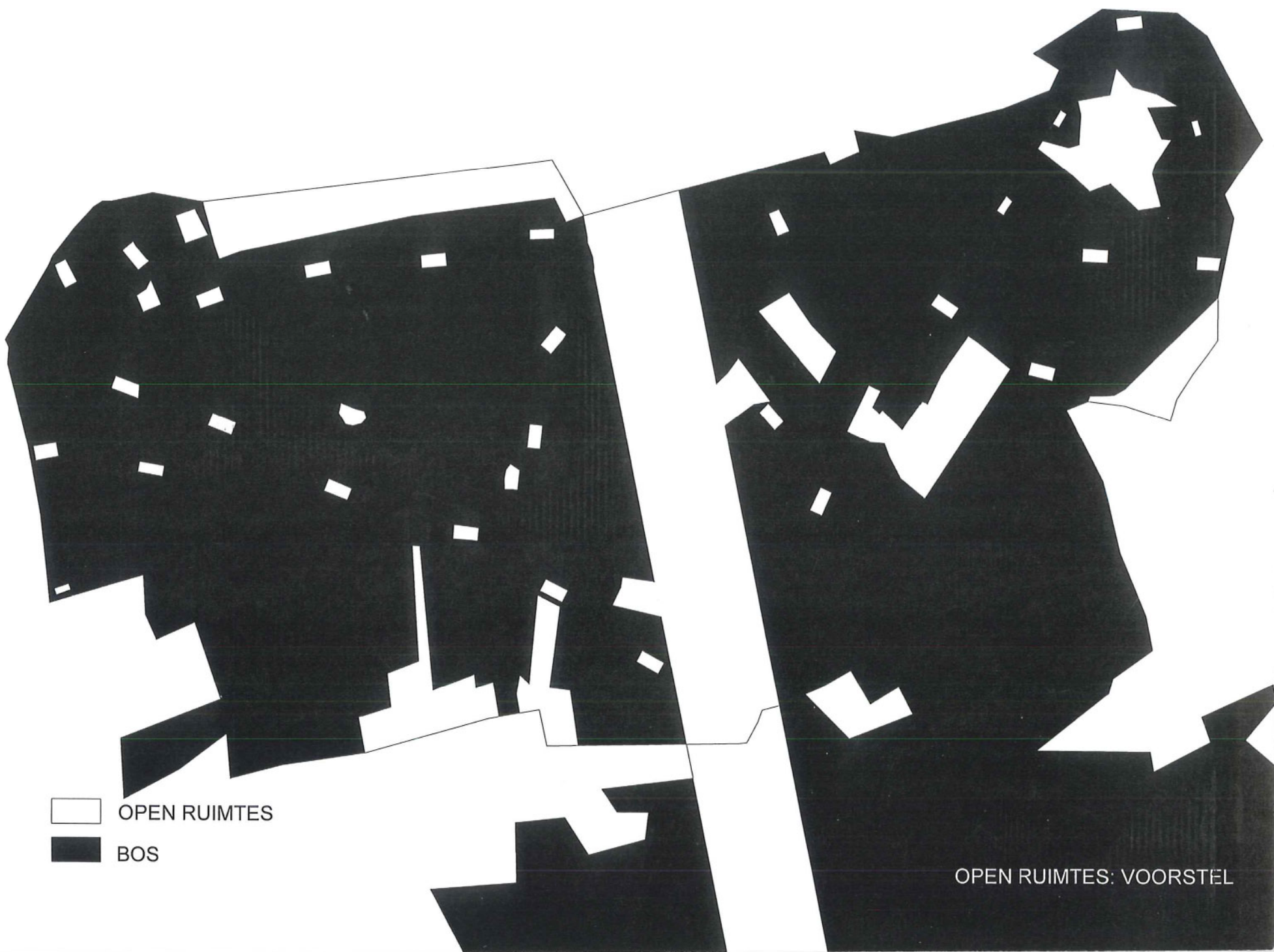

VERDICHTEN OF UITDUNNEN VAN HET BOS

OPEN RUIMTES
BOS

OPEN RUIMTES: BESTAANDE SITUATIE

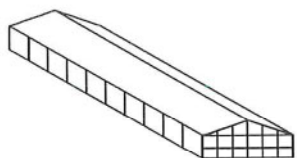

OPEN RUIMTES
BOS

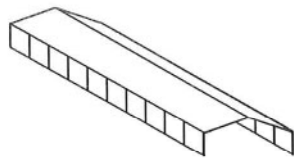
OPEN RUIMTES: VOORSTEL

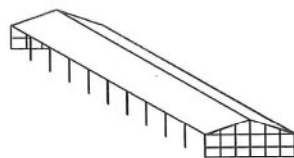

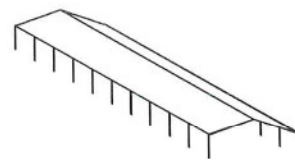
LOODS

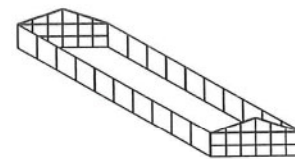
OPEN OP DE KOP

OPENGAANDE ZIJGEVEL

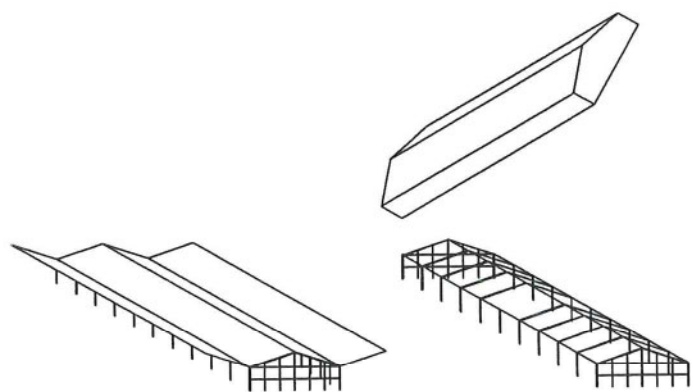
AFDAK

BUITENKAMER

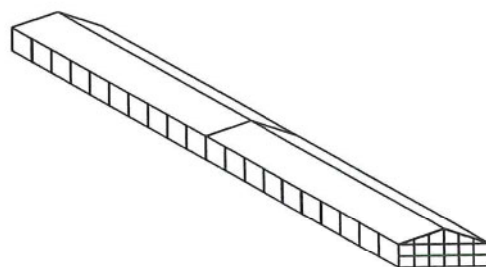

PALENVELD

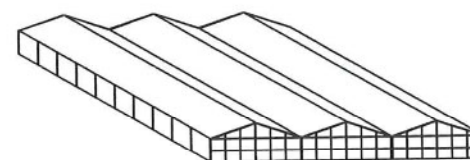

LUIFEL

TENTSTRUCTUUR

VERLENGING

HERHALING

MANIPULATIE BASISSTRUCTUUR LOODS

1. OPENHALEN KOPSE ZIJDE: INTIEME RELATIE MET HET LANDSCHAP
2. TRANSLUCENT GEVELMATERIAAL OP BASISSTRUCTUUR
3. BUITENKAMER: SPEELTUIN IN HET BOS
4. UITGESPARING IN HET LANDSCHAP ALS ONDERDEEL VAN HET GEBOUW
5. OPENGAANDE GEVEL: GEBOUW ALS DEEL VAN HET LANDSCHAP

MANIPULATIE BASISSTRUCTUUR LOODS EN LANDSCHAP: ILLUSTRATIES

